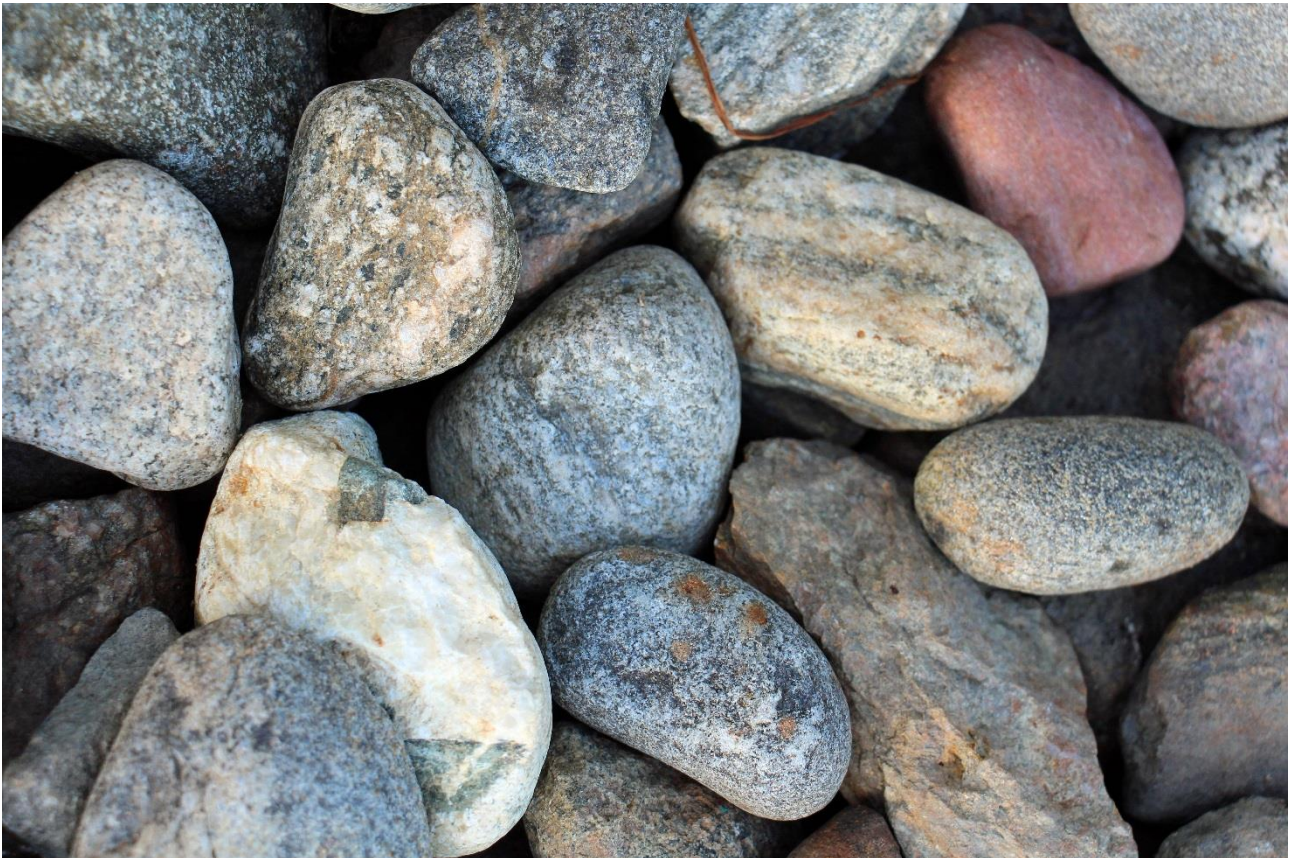

TOIMINTAKERTOMUS

2016

Pikassos

kuva: Heli Niemi

PIKASSOS OY

Sosiaalialan osaamiskeskus

Kanta-Hämeessä, Pirkanmaalla ja Satakunnassa

TOIMINTAKERTOMUS

2016

Pikassos

SISÄLLYS

KATSAUS VUODEN TOIMINTAAN	1
2 PIKASSOKSEN TOIMINNAN TAVOITTEET JA ARVOT	2
3 PIKASSOKSEN PERUSTOIMINTA	3
Tiedolla johtaminen ja osallisuuden edistäminen	3
Räätälöidyt palvelut kuntien tarpeisiin	6
Sosiaaliasiamiestoiminta.....	8
4 HANKETOIMINTA	9
5 OSAAMISKESKUSTEN YHTEISTYÖ	10
6 HALLINTO, HENKILÖSTÖ JA TALOUS.....	10
Hallinto.....	10
Talous	11
Tuloslaskelma ja tase.....	12
TULOSLASKELMA	12
TASE	13
TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT	14
7 TOIMINNAN ARVIOINTI.....	15
LIITE 1.....	16

KATSAUS VUODEN TOIMINTAAN

Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan tulevaa paikkaa ja tehtäviä on kirjattu lausunnolla olleeseen järjestämislakiluonnokseen. Jo usean vuoden ajan on puhuttu sote-integraatiosta ja esitetty näkemyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämismrakenteenkin integroimiseksi. Myös lakiluonnoksessa kehittämistä, tutkimusta ja koulutusta koskevat pykälät on kirjoitettu pääosin niin, että nykyisestä terveydenhuoltolaista on otettu pykälät ja täydennetty niitä kattamaan sosiaalihuolto ja sosiaalitieteet.

Valtiovarainministeriön suunnitelmassa osaamiskeskukset on sijoitettu perustettaville viidelle yhteistyöalueelle. Sen tehtävät on muotoiltu yleiselle tasolle. Toiminta organisoituisi yhteistyöalueen yliopistollisen sairaalaan maakuntaan ja alueen maakunnat sopisivat tarkemmin keskenään toiminnasta. Toisaalta jokainen maakunta on velvollinen järjestämään alueensa kehittämistoiminnan (kehittämisyksiköt tai muut ratkaisut). Tuotannon yksiköt on veloitettu osallistumaan järjestäjän organisoimaan kehittämistoimintaan maakunnassa. Järjestämislakiluonnoksessa on jo melko tarkasti jäsenetty maakunnallisen kehittämisen rakennetta.

Sosiaalialan osaamiskeskusten kannalta tilanne on ollut avoin koko toimintavuoden. Yksi merkittävä linjaus on kuitenkin jo tehty: sosiaalialan osaamiskeskukset lopettavat toimintansa nyky muodossaan. Tulevana vuonna saataneen tarkempia linjauksia siitä, mihin rakenteisiin osaamiskeskusten ja perusterveydenhuollon yksiköiden asiantuntijatyö rakennetaan.

Sote-valmistelu käynnistyi Pikassos-alueen maakunnista ensimmäiseksi Kanta-Hämeessä. Pirkanmaalla tehtiin esiselvitystyö keväällä ja loppusyksystä päästiin organisoitumaan työryhmiin. Satakunnassa työryhmätyö käynnistyi kesällä ja myös siellä syksy on ollut tiivistä työskentelyä yli kymmenen ryhmän voimin. Pikassos on panostanut vahvasti sote-valmistelutyöhön osallistumalla useisiin työryhmiin. Pikassos on myös ottanut joitakin selvitysvaiheen työtehtäviä hoitaakseen. Myös perustyötä on suunnattu vahvasti linjaan sote-valmistelun kanssa. Toimintavuosi onkin ollut vilkas, koska vakituisen osaamiskeskustyön rinnalla on toteutettu useita tilaustöitä samalla kun sote-valmistelu on päässyt vauhtiin.

Osaamiskeskustoiminnan rahoitukseen on kohdistunut mittavia leikkauksia tai uhkaa avustuksen merkittävästä pienemisestä. Toimintavuonna tilanne oli kuitenkin rauhaista valtionavustuksen ollessa yhteensä kolme miljoonaa euroa. Pikassoksen osuus oli noin 400 000 euroa. Niukkenevien resurssien vuoksi Pikassos on lisännyt asiantuntijapalvelujen myyntiä huomattavasti.

Tampere 10.2.2017

Kristiina Laiho

toimitusjohtaja

2 PIKASSOKSEN TOIMINNAN TAVOITTEET JA ARVOT

Pikassoksen toimintaa ohjaavat laki sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta ja sitä koskeva asetus. Pikassos saa toimintaansa valtionavustusta, joka myös asettaa tiettyjä ehtoja toiminnalle.

Toimintalinjauksissa vuosille 2015 -2016 Pikassoksen rooli ja tehtävä on sosiaalialan kehittämistoiminnan asiantuntijana toimiminen. Kehittämistyö nähdään omana asiantuntijatehtävänä. Kehittämisen ydinasantuntijuus muodostuu kyvystä yhdistää monenlaista tietoa ja osaamista ja hyödyntää oppimaansa erilaisiin konteksteihin ja kehittämistoimiin. Ydinosaaminen käsittää alan substanssiin ja ammattikäytäntöihin, verkostotyöhön, innovaatioihin, organisaatioihin sekä koulutuksen ja tutkimuksen alaan perustuvan tiedon ja osaamisen riittävään hallintaan, mutta hyvältä kehittäjältä vaaditaan myös uskallusta toimia oman intuiutionsa varassa. Intuition merkitys on merkittävä.

Kehittäminen on myös pienten askelten ottamista toisin tekemisen suuntaan. Osaamiskeskuksen erityinen rooli on koota eri toimijoita yhteen tunnistuen jokaisen toimijan tarpeet ja osaaminen kehittämistoiminnassa. Tätä kokonaisnäkemystä ja tietoa kertyy ainoastaan verkostolliselle toimijalle. Osaamiskeskusta tarvitaan kokoajan, koordinoijan ja vastuunkantajan rooliin.

Kehittämistoiminta on monen muotoista riippuen kehittämisen kohteesta. Se on jatkuvaa tasa-arvoista, kaikki mukaan ottavaa dialogia ja on suhteessa voimassa oleviin strategioihin, ohjelmiin, suosituksiin tai tutkimuksiin.

Kehittämistoiminnassa on nostettu seuraavat toimijuudet painopisteiksi:

1. Verkosto-osaaja
2. Tietojohtamisen edistäjä
3. Asiakkaiden osallisuuden edistäjä
4. Aktiivinen kumppani hyvinvoinnin toimijoille

Toimintaamme ohjaavia periaatteita ovat:

1. Kuntien tarpeet ovat työmme lähtökohta. Kehittämistoimet suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä.
2. Osaamiskeskuksen erityinen rooli on koota eri toimijoita yhteen sen mukaan, mitä he voivat tuoda yhteiseen kehittämiseen. Kyse on win-win -tilanteesta: jokaisen toimijan on hyödyttävä yhteisestä kehittämisestä ja saavutettavasta lopputuloksesta. Pikassos on muiden voimavara, jolle annetaan mandaatti ja tehtävä ohjata kehittämistyö ansiokkaaseen lopputulokseen.
3. Kehittämistyössä yhdistyy eri toimijoiden asiantuntemus synnyttäen uutta ja rikastaen jokaisen asiantuntijuutta.
4. Toimintaamme ohjaa laki ja asetus sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta

Pikassoksen arvot on luotu yhteisesti työyhteisössä. Arvoja olemme tarkastelleet yhtä lailla työyhteisöä kuin yhteistyökumppaneitamme koskevinä. Arvot ovat tasa-arvo, innostavuus, kumppanuus, luottamus ja rohkeus.

Vuosittain tehdään toimintasuunnitelma, joka liitetään osaksi toimintalinjauksia.

3 PIKASSOKSEN PERUSTOIMINTA

Tiedolla johtaminen ja osallisuuden edistäminen

Pikassoksen työntekijät ja toimitusjohtaja osallistuivat vuonna 2016 sote-uudistuksen valmisteluun mm. toimimalla useissa työryhmissä Kanta-Hämeessä, Pirkanmaalla ja Satakunnassa. Kaikissa maakunnissa sote-valmistelu on kietoutunut eri tavoin tiedolla johtamisen edistämiseen.

Kanta-Hämeessä koottiin ja hyödynnettiin monipuolisesti asukastietoa sote-valmistelussa. Erityissuunnittelija Seija Junno osallistui [Oma Hämeen](#) ja sen Osallisuus-työryhmän toimeksiantona ensimmäisiin toimiin kuntalaisten ja asukkaiden osallistamiseksi sote-valmisteluun. Pikassos oli Oma Hämeen kumppanina toteuttamassa toukokuussa mm. ensimmäistä laajaa sähköistä asukaskyselyä sekä käynnistämässä syksyllä sote-vuoropuhelua ja osallisuuden rakenteiden suunnittelua maakunnan alueen vanhus- ja vammaisneuvostojen sekä nuorisovaltuustojen kanssa. Pikassos saattoi liikkeelle myös HAMKin hyvinvointialan koulutusten ja Oma Hämeen välisen opiskelijayhteistyön konkretisoimisen. Opiskelijat tuottivat loppuvuodesta projektipoinnoissaan muun muassa kantahämäläisten nuorten näkemyksiä sote-uudistuksesta Oma Häme -valmisteluun.

Asiakastietojen kirjaamista ja tilastointia koskevaa kehittämistyötä tehtiin helmikuussa 2016 päättyneessä [KiTi-hankkeessa](#) (Kirjaamisen ja tilastoinnin kehittäminen Kanta-Hämeen sosiaalipalveluissa). Tähän THL:n OPER-yksikön valtionavustuksella toimineeseen ja Hämeenlinnan hallinnoimaan hankkeeseen osallistuivat Hämeenlinnan ja Forssan seudun kunnat. Projektipäällikkö Anni Kuhalainen ja projektisuunnittelija Matti Karvonen toimivat Pikassoksesta käsin. Lisäksi hankkeeseen ostettiin Pikassoksen kehittämispäällikkö Minna Niemen työpanosta. Hankkeessa keskityttiin erityisesti lastensuojelun ja aikuissosiaalityön alkuvaiheen dokumentoinnin edistämiseen sekä em. toimialojen tilastoinnin kehittämiseen.

KiTi-hankkeen tuotokset vahvistivat Kanta-Hämeen tiedolla johtamisen perustaa selkiytyneiden kirjaamis- ja tilastointikäytäntöjen seurauksena. Kaikki Kanta-Hämeen kunnat sitoutuivat jatkamaan tilastoinnin kehittämistä hankkeessa laaditun jatkosuunnitelman mukaisesti. Näin ollen tietopohjan vahvistamista tehtiin koko vuoden ajan kuntien, Pikassoksen, [Oma Hämeen](#) ja [Kansa-koulu-hankkeen](#) edustajien tiiviinä yhteistyönä. Vuoden 2016 päättyessä saatiin koottua maakunnan kattavat ja vertailukelpoiset tiedot sovitusta aikuissosiaalityön ja lastensuojelun indikaattoreista. Kanta-Hämeen sosiaalipalvelujen indikaattoriyö jatkuu edelleen vuonna 2017.

Pirkanmaalla yksi tietojohtamista edistävä toimija on verkostomuotoinen Tampere Praksis, jonka toimijoita ovat Tampereen kaupunki, Tampereen ammattikorkeakoulu, Tampereen yliopisto ja Pikassos. Tampere Praksiksessa edistetään sosiaalialan opetuksen, tutkimuksen ja käytännön yhteistyötä sekä kehitetään toimivia työmuotoja. Vuonna 2016 Pikassoksen kehittämispäällikkö Minna Niemi toimi opetuksen ja tutkimuksen yhteistyöryhmän (OTU-RYHMÄ) puheenjohtajana ja Pikassoksen toimitusjohtaja Kristiina Laiho ohjausryhmän asiantuntijasihteerinä. Erityisesti keskityttiin käytännön opetuksen ja harjoittelujen jouhevaan toteutukseen sekä aineistonkeruusuunnitelman valmisteluun.

Pikassos osallistui keväällä 2016 Pirkanmaan [sote-nykytilan kuvauksen](#) valmisteluun. Tiedolla johtamisen työryhmä aloitti toimintansa syksyllä 2016 osana Pirkanmaan [sote-uudistuksen](#) valmistelua. Pikassosta työryhmässä on edustanut kehittämispäällikkö Minna Niemi. Työryhmän tulee laatia ”Pirkanmaan suunnitelma siitä, että uudessa maakunnassa asiakas- ja potilastiedot ovat ammattilaisten ja asiakkaiden käytössä” eli johtamisen, päätöksenteon, toiminta- ja talous-suunnittelun sekä raportoinnin perustana. Työryhmä tukee myös sote-palvelupakettien testausta Pirkanmaalla.

Vuonna 2016 Pikassoksessa koottiin osana kehittäjäryhmätoimintaa ikäihmisten palvelujen, aikuissosiaalityön sekä lasten ja lapsiperheiden sosiaalipalvelujen edustajien näkemyksiä sosiaalipalvelujen nykytilasta ja kehittämistarpeista. Näin saatiin tietojohtamista tukevaa tietoa asiakastyötä johtavilta ja tekevilta asiantuntijoilta useista Pirkanmaan kunnista. Pikassos osallistui myös Pirkanmaan alueellisen hyvinvointikertomuksen (2017-2020) valmisteluun, jota johdetaan Pirkanmaan perusterveydenhuollon yksiköstä.

Satakunnassa tiedolla johtamisen vahvistaminen kytkeytyi osaksi [sote-uudistusta](#) sekä asukkaiden näkemysten ja kokemusten kuulemis- ja kokoamiskäytäntöjen kehittämistä. Satasote-valmisteluprosessissa on järjestetty kuntalaisten kuuleminen kaikissa Satakunnan kunnissa ”Kuntakierroksella”, jossa päättäjät, valmistelijat ja kuntalaiset ovat kohdanneet informointi- ja kuulemistilaisuuksissa. Tiedolla johtamisen edesauttamiseksi on AVIn, Pikassoksen (erityissuunnittelija Matti Mäkelä ja suunnittelija Heli Toroska) kuntien ja kolmannen sektorin yhteistyöllä luotu alueellisen sähköisen hyvinvointikertomuksen pohja kuntien käyttöön.

Satakunnassa on toteutettu erityissuunnittelija Matti Mäkelän ja suunnittelija Heli Toroskan toimesta jo usean vuoden ajan ns. pop up -asiakasraateja, joita etenkin Kaste-hankkeet ovat halunneet systemaattisesti hyödyntää. Raateihin kootaan selvitettävän kysymyksen tai teeman kannalta oleelliset asiakkaat. Raadissa asiakkaat keskustelevat aiheesta eikä raatia ohjaavat vetäjät suuntaa tai pyri muutoin vaikuttamaan asiakkaiden näkemyksiin. Raadin aikana käytävä keskustelu kirjataan samanaikaisesti ja heijastetaan datatykin avulla kaikkien nähtäväksi. Raadin jäsenet voivat siis korjata tai muutoin kommentoida kirjattua puhetta. Yleensä raati pitää sisällään toisen kerran, jolloin vetäjät ovat teemoittaneet ensimmäisen keskustelun puheen muuttamatta tekstiä. Toisella kerralla syvennyttään teemoihin ja haetaan myös ongelma-kohtiin ratkaisuja tai kehittämisehdotuksia. Pop up -raadit ovat nopea ja kevyt tapa kerätä asiakkaiden näkemyksiä ja heidän toiveitaan tai ehdotuksiaan jatkotoimiksi. Raadin aiheita ovat olleet mm. kehitysvammaisten omaisten ja asiakkaiden raati, ikäihmisten omaisten raati ja mielenterveyskuntoutujien raati.

Lisäksi Pikassos-alueella käynnistyi usean maakunnan [PRO SOS -hanke \(ESR-rahoitus\)](#), jonka yhtenä tavoitteena on luoda hyvät toimintamallit jatkuvan asiakaspalautteen arvioinnille. Pikassos-alueen hankekunnissa pyritään erityisesti vakiinnuttamaan sosiaalityön asiakkaiden, sosiaaliviranomaisen edustajien ja sosiaalipalvelujen tuottajien yhteiskehittäjäyys osaksi asiakastyötä ja kehittämistoimintaa. Hanketta käynnisteltiin syksyllä tarkentamalla kuntien kehittämistehtäviä ja luomalla tarkoituksenmukaisia toimintarakenteita

Keskusteluareenat ja monitoimijaiset kumppanuudet

Kohtaamisareenoiden merkitys perustuu siihen, että näillä areenoilla voidaan nostaa esiin alueiden kehittämistarpeita, hyödyntää ajankohtaista tutkimustietoa ja edistää tutkimuksen, opetuksen ja käytännön vuoropuhelua. Vertaiskeskustelu, toinen toisilta oppiminen ja oman ammatillisen osaamisen jakaminen mahdollistuvat näissä verkostoissa. Verkostojen ja erilaisten foorumien tarve arvioidaan joka vuosi.

Vuonna 2016 toiminnassa olivat:

- *Varhaisvuosien lapsiperhepalveluiden maakunnallisista kehittäjäverkostoista Kanta-Hämeen ja Satakunnan alueiden verkostot* kokoontuivat vuoden 2016 aikana aktiivisesti ja säännöllisesti. *Kanta-Hämeen* lapsiperhepalveluiden ammattilaiset ja johto kokoontuivat maaliskuussa maakunnalliseen ajankohtaisfoorumiin HAMKiin otsikolla ’Kersat keskiössä – huomio lapsen osallisuuteen’. Foorumi-iltapäivässä kuultiin muun muassa Mannerheimin lastensuojeluliiton johtavan asiantuntijan Esa Livosen alustus lapsivaikutusten arvioinnista. Satakunnan toimijoiden ajankohtaisfoorumipäivä järjestettiin huhtikuussa Kankaanpäässä myös ’Lapset ja perheet osallisiksi’ -teeman äärelle. Foorumissa kuultiin alustajana muun muassa lasten ja vanhempien osallisuudesta alkuvuodesta väitellyttä TtT Maaret Vuorenmaata. Molemmissa ajankohtaisfoorumeissa oli myös esillä ja keskusteluissa erilaisia paikallisia lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta rakentavia kehittelyitä ja käytänteitä.
- *Kanta-Hämeen vanhustyön johdon foorumi* kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Maakunnan alueella pilotoitiin vuoden aikana ikäihmisten perhehoitoa osana perhehoitoyksikkö Kanervan toimintaa. Ikäihmisten perhehoito olikin vanhustyön johdon foorumin kokousten yksi keskeinen teema. Oma Hämeen sote-suunnittelutyö pääsi vuoden aikana täyteen vauhtiin myös ikäihmisten palveluiden näkökulmasta ja loppusyksystä ikäihmisten ja omaishoidon kehittämisen muutosagentti aloitti työnsä. Vanhustyön johdon foorumi päädyttiinkin lakkauttamaan loppuvuodesta, koska muutosagentti toimii jatkossa koordinaattorina ja maakunnallisen yhteistyön rakentajana eri toimijoiden välillä.
- *Kanta-Hämeen kunnallisten lastensuojelulaitosten esimiehet* ovat kokoontuneet yksiköiden oman työn ja henkilöstön yhteisen osaamisen kehittämisen merkeissä Pikassoksen vetämänä verkostona yli 10 vuotta. Tänä vuonna esimiesverkosto kokoontui kolme kertaa. Toukokuussa kaikkien yksiköiden koko henkilöstölle järjestettiin Hämeenlinnassa koulutusiltapäivä teemalla ’Lastensuojelun arki ja some’. Aihetta alusti nettipoliisi, ylikonstaapeli Marko ”Fobba” Forss.

-
- Kanta-Hämeessä Pikassos koordinoi *lastensuojelun edunvalvonnan toimijaverkoston* (sosiaalityö, käräjäoikeus, poliisi, maistraatti ja AVI) maakunnallisia yhteistyökokouksia säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa. Molempiin kokouksiin kutsuttiin mukaan myös alueella toimivat lastensuojelun edunvalvojat.
 - Vuosien ajan Kanta-Hämeessä kokoontunut *sosiaalijohdon foorumi* kokoaa maakunnan johtoa sekä nykyisin edustettuna ovat myös AVI ja perusterveydenhuollon yksikkö. Sosiaalijohdon foorumi kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Sosiaalijohdon foorumissa muun muassa ohjattiin osaltaan maakunnallisten palveluiden, sosiaalipäivystyksen sekä perhehoitoyksikkö Kanervan toimintaa. Sosiaalijohdon foorumi seurasi vuoden edetessä erityisesti ikäihmisten perhehoidon pilotointia Kanervassa. Vakioaiheena kokoontumisissa oli myös Sote-uudistuksen tilanne ja Oma Häme - valmisteluiden eteneminen.
 - *Pirkanmaan vammaisalan kehittämisfoorumi* on toiminut viime vuosina Pikassoksen ja TAYS/ Kehitysvammahuollon yhteisesti koordinoimana. Tänä vuonna varsinaisia kehittämisfoorumitapaamisia ei järjestetty yhteistyössä, mutta TAYS/ kehitysvammahuolto kutsui kaikkia kehittämisfoorumin toimijoita omiin, erinomaisiin sisällöllisiin koulutuksiin ja seminaareihin.
 - Pikassoksen *Kahvitauko-tilaisuudessa* Porissa 30.3.2016 Tampereen yliopiston sosiaalityön professori Timo Toikko alusti aiheesta Sosiaalityön tutkittu tieto ja 21.9.2016 Satakunnan sairaanhoitopiirin kuntoutussuunnittelija Mari Sanila alusti aiheesta Lean -menetelmän käyttö ja Lean -ajattelutapa.
 - *Satakunnan mielenterveys- ja päihdetyön asiantuntijoiden verkosto* järjesti 2.5.2016 viidennen Mielenterveys- ja päihdepalvelujen foorumin Porissa.
 - Satakunnassa toimii *mielenterveys- ja päihdetyön asiantuntijoiden verkosto*, joka keskustelee paikallisista mielenterveys- ja päihdetyön kehittämisen sekä mm. koulutusyhteistyön tarpeista ja järjestää vuosittain Satakunnan mielenterveys- ja päihdetyön foorumin.
 - ”Kolikon kääntöpuoli” -koulutustilaisuus peliongelmiä yhdessä Tampereen kaupungin ja THL:n kanssa Tampereella
 - Ehkäisevän työn päivien järjestäminen ja toteutus Tampereella teemalla ”Hyvää oloa, läsnäoloa -työvälineitä ja kohtaamisen kokemuksia Tampereella”.

Ohjausryhmät ja työryhmäjäsennydet

Kaste-hankkeisiin liittyvä ohjausryhmä- ja työryhmätyöskentely päättyi vuonna 2016 lukuun ottamatta Parempi arki -hanketta. Hankkeiden päättyessä käynnistyivät maakunnalliset sote-työryhmät.

- Valtakunnallinen mielenterveys- ja päihdetyön Kaste-hankkeiden ohjausryhmä (Matti Mäkelä)
- THL:n Pakka-kehittäjäverkosto (Matti Mäkelä)
- Aluehallintoviraston lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä (Matti Mäkelä)
- Tamperepraksis-ohjausryhmä (Kristiina Laiho)
- Tampereen ammattikorkeakoulun sosiaalialan neuvottelukunta (Kristiina Laiho)
- THL:n LasKeTut-hankkeen tutkimuksen tukiryhmä (Minna Niemi)
- Lasten mielenterveystyön palveluverkon päivitystyöryhmä, Pirkanmaa (Seija Junno)
- Psykkisesti oireilevan lapsen hoidonpörrastus -työryhmä, Kanta-Häme (Seija Junno)
- Osaamiskeskusten sosiaaliamiesten työkokoukset (Satu Loippo)

Kaste-hankkeet:

- PPPR-hankkeen ohjausryhmä, Länsi-Suomi (Matti Mäkelä)
- PPPR-hankkeen SATSHP:n kehittämisosion projektiryhmä, Länsi-Suomi (Matti Mäkelä)
- PPPR-hankkeen Porin kehittämisosion projektiryhmä, Länsi-Suomi (Matti Mäkelä)
- Pois Syrjästä -hankkeen ohjausryhmä, Länsi-Suomi (Seija Junno)
- Yhteisvoimin kotona-hankkeen ohjausryhmä, Länsi-Suomi (Heli Toroska)

-
- Parempi Arki, ohjausryhmä, Väli-Suomi (Kristiina Laiho)
 - Parempi Arki, maakunnalliset ryhmät Kanta-Hämeessä ja Pirkanmaalla (Seija Junno, Minna Niemi, Kristiina Laiho)

Sote-valmisteluun liittyvät työryhmät:

Kanta-Häme:

- Palveluverkko- ja integraatiotyöryhmä (Kristiina Laiho)
- Asiakkaiden osallisuus-työryhmä (Kristiina Laiho)
- Lapset, nuoret ja perheet työryhmä: (Seija Junno)
- Tietohallinto ja sähköinen asiointi -työryhmä (Matti Karvonen)
- Maakunnallinen tietohallinnon ohjausryhmä (Matti Karvonen)

Pirkanmaa:

- Palveluverkko- ja integraatio teematyöryhmä (Kristiina Laiho)
- Tutkimus-, opetus- ja kehittämisteematyöryhmä (Kristiina Laiho)
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemaryhmä (Matti Mäkelä)
- Päihde- ja mielenterveyspalveluiden teemaryhmä (Matti Mäkelä)
- Lapsi- ja perhepalveluiden teemaryhmä (Seija Junno)
- Tiedolla johtaminen (Minna Niemi)

Satakunta:

- Aikuis-, päihde- ja mielenterveyspalvelujen työryhmä (Matti Mäkelä)
- Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työryhmä (Matti Mäkelä)
- Satasoten Kehittämisyksiköiden organisointia ja resursointia valmisteleva työryhmä (Matti Mäkelä, vara)

Räätälöidyt palvelut kuntien tarpeisiin

Lakisääteisen, valtionavustuksella toteutettavan asiantuntijatyön lisäksi Pikassokselta ostetaan asiantuntijapalveluja. Peruslinjaus on, että tällaista palvelutoimintaa ovat asiantuntijatyöt, jotka ovat linjassa osaamiskeskuksen perustuksen kanssa, mutta joita ei voida toteuttaa jokaiselle kunnalle, vaikka tarvetta ja kysyntää olisikin. Esimerkiksi erilaisia suunnitelmia, selvityksiä tai konsultointeja voidaan toteuttaa rajatusti.

Lakisääteisessä perustoiminnassa toteutettiin seuraavia kehittämistoimia:

- Sastamalan kehitysvammaisten asiakkaiden ja omaisten raadit sekä yhteiskehittämisiltä yhdessä asiakkaiden, omaisten ja työntekijöiden kanssa. Tavoitteena oli, että jatkossa raateja osataan järjestää Sastamalassa itse ja saadaan kokemusta asiakkaiden ja omaisten tuottamasta palvelujen käyttäjätiedosta.
- Porin osaamiskeskittymäyhteistyö sen suunnitteluvaiheessa (Kaski Bia, Vuolanne Antti, Sirkka-Liisa Varjus). Tavoitteena oli hankkeistaa perusturvan henkilöstön osaaminen ja jaksaminen ja turvata osaavan henkilöstön saatavuus.
- Porin kaupungin aikuissosiaalityön tiimin kanssa suunniteltiin muutosvaiheen toteuttamista ja henkilöstön tuen tarpeita ja mahdollisuuksia. Muutokset liittyivät mm perustoimeentulotuen Kela-siirtoon ja muihin organisaation muutostarpeisiin.
- Porin yhteistoiminta-alueen ikäihmisten kansalaisraadien palautetilaisuuden sekä uuden raadin suunnittelun toteuttaminen: Raadit toteutettiin yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa mm fasilitoimalla raatien ryhmäkeskusteluja ja osallistamalla raatien keskustelujen yhteenvedojen ja kirjallisten tuotosten tekemiseen.
- Kuntien asiakasosallisuusteeman kehittämistoimissa tukeminen ”Pois syrjästä”- ja ”Yhteisvoimin kotona” – hankkeissa fasilitoitiin ja tuettiin kuntia asiakasosallisuuden vahvistamiseksi kehittämistoiminnassa.

-
- Huittisten ikäihmisten omaishoitajien raati toteutettiin 26.5.16. Huittisissa edistettiin yhteistyössä kuntatoimijoiden kanssa asiakkaiden osallistamismahdollisuuksia myös laajemmin (perusturva, johtamisen erikoistumis-koulutuksessa oleville esimiehille)
 - Pikassoksen edustaja osallistui Pirkanmaalla mm. sote-uudistuksen valmisteluun sekä Pirkanmaan alueellisen hyvinvointikertomuksen valmisteluun.
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyökysymyksiä käsiteltiin Pikassoksen ja Pirkanmaan perusterveydenhuollon yksikön työkokouksissa.
 - Tampereen kaupunki, Tampereen ammattikorkeakoulu, Tampereen yliopisto ja Pikassos ylläpitivät edelleen Tampere Praksis-verkosta, jossa edistetään sosiaalialan opetuksen, tutkimuksen ja käytännön yhteistyötä sekä kehitetään toimivia työmuotoja. Pikassoksen kehittämispäällikkö toimi opetuksen ja tutkimuksen yhteistyöryhmän (OTU-RYHMÄ) puheenjohtajana ja Pikassoksen toimitusjohtaja ohjausryhmän asiantuntijasihteerinä. Otu-ryhmässä valmisteltiin mm. aineistonkeruusuunnitelmaa, joka valmistuu keväällä 2017.
 - Pikassoksen edustaja tuki ikäihmisten perhehoidon kehittämistä ja liittämistä osaksi maakunnallista kehitysvammaisten perhehoidon yksikköä. Hyvän kuntayhteistyön seurauksena Pirkanmaan kehitysvammaisten ja ikäihmisten perhehoidon yksikkö aloitti toimintansa syksyllä 2016. Käytäntöjä kehitettiin työkokouksessa 14.12.2016.
 - Kuntaedustajista koostuva maakunnallinen sosiaalialan kehittäjäryhmä jatkoi toimintaansa myös vuonna 2016. Ryhmä on nimennyt tavoitteelliset kehittämistehtävät, joita aikuissosiaalityön, lasten ja lapsiperheiden sosiaalipalvelujen sekä ikäihmisten palvelujen työrukkaset edistävät. Kaikilla neljällä ryhmällä oli vuonna 2016 kolmesta neljään kokousta. Syyskuussa kehittäjäryhmän toiminnan tuloksena valmistuivat kuvaus sosiaalialan toimintaympäristöstä sekä aikuissosiaalityön ja ikäihmisten palvelujen sekä lasten ja lapsiperheiden sosiaalipalvelujen alkuvuoden tuotokset. Loppuvuoden tuotokset valmistuvat tammikuussa 2017.
 - Pirkanmaan sosiaalialan kehittäjäryhmä ja sen ikäihmisten palvelujen työrukkanen järjesti 6.10.2016 yhteisesti koordinoituja yleisötapauksia. Myös aikuissosiaalityön työrukkanen ideoi 11.11.2016 yleisötapauksia, jonka kuntatoimijat toteuttivat Sastamalan seudulla ja Nokialla. Yleisötapauksia pyritään järjestämään jatkossa osana PRO SOS -hanketta.
 - Pirkanmaan aikuissosiaalityön verkosto kokoontui syksyllä 2015 ja keväällä 2016 Pikassoksen koordinoimana käsittelemään perustoimeentulotuen Kela-siirtoa ja kunnallisen sosiaalityön muutoksia. Verkosto jatkaa toimintaansa osana PRO SOS -hanketta.
 - Sosiaalityön klubi kokoontui vuonna 2016 Tampereella kaksi kertaa. Maaliskuussa yliopistonlehtori, YTT Kati Turtiainen alusti keskustelua maahanmuutosta ja luottamuksen muodostumisesta. Marraskuun klubin aiheena oli julkisen sektorin sosiaalityöntekijöiden toimintamahdollisuudet ja työhyvinvointi tiukan talouden oloissa. Aiheeseen johdatteli YTT Maija Mänttari-van der Kuip.
 - Maaliskuussa THL, Pikassos ja Tampereen kaupunki järjestivät Kolikon kääntöpuoli -koulutustilaisuuden, joka suunnattiin työssään rahapeliongelmiin kärsiviä ja heidän läheisiään kohtaaville nuoriso-, sosiaali-, ja terveysalan toimijoille. Lisäksi syyskuussa järjestettiin Monialainen palvelutarpeen arviointi -koulutuspäivä aikuissosiaalityön henkilöstölle, asiakastietojärjestelmien pääkäyttäjille, sosiaalityön johtajille sekä yhteistyötahoille Pirkanmaalla.
 - Elokuussa Pikassos ja Tampereen kaupunki kutsuivat koolle Pirkanmaan lastensuojelun edunvalvonnan yhteistyöverkoston. Kokouksessa tarkastettiin ajankohtainen maakunnallinen tilanne eri toimijoiden näkökulmasta. Verkostokokouksen annin pohjalta Tampereella järjestettiin aihetta koskeva koulutuspäivä 2.12.2016.
 - Tammikuussa Pikassos julkaisi koosteen Tampereen yliopistossa ja Tampereen ammattikorkeakouluissa tehdyistä, sosiaalialaa koskevista opinnäytteistä. Lisäksi Pikassos ylläpitää elokuussa julkaistua Pirkanmaan sosiaalialan asiantuntijoiden koostetta.
-

ja asiantuntijapalvelujen myyntinä:

- ”Yhteisvoimin kotona”- ja ”Pois syrjästä” -hankkeiden vertaisarvioinnit ja niiden raportointi. Vertaisarvioinnit olivat osa hanketiimin yhteistä oppimisprosessia.
- PPPR-hankkeen toimeksiantona toteutettiin Porin terveysasemien henkilöstön haastattelut. Teemana oli henkilöstön kokemukset hankkeen kehittämistoimista. Haastatteluista tehtiin yhteenvetoraportti hankkeen jälkeisten toimien suunnittelua varten.
- Riihimäen aikuisten ja vammaisten palvelujen palvelualueen palveluohjauksen kehittäminen
- PRO SOS -hankkeen hankevalmistelu (Sosiaalialan osaamiskeskus Sonetbotnian tilaustyö)
- Hämeenlinnan vanhusneuvoston asiantuntijasihteeri-työ
- Kanta-Hämeen lastensuojelun ja aikuissosiaalityön indikaattoreiden kehittäminen (KiTi-hanke ja sitä seurannut jatkotyö)
- Pirkanmaan sote-uudistus: webropol-kyselyn laatiminen ja tulosten yhteenveto soten esiselvitykseen
- Kanta-Hämeen Ikäihmisten ja omaishoidon kärkihankkeen valmistelu (Oma Häme)
- Vertaisarvioinnin toteuttaminen Pois syrjästä - ja Yhteisvoimin kotona -hankkeissa
- Oma Häme (Kanta-Hämeen maakunnan sote-valmisteluprojekti) valmisteluun asukkaiden osallisuuden rakentaminen: ensimmäisen maakunnallisen asukaskyselyn toteutus, Vanhus- ja Vammaisneuvostojen sekä Nuorisovaltuustojen yhteistyörakenteen käynnistäminen

Sosiaaliamiestoiminta

Pikassos tuotti sosiaalihuollon asiakaslakiin perustuvat sosiaaliamiespalvelut syykuuhun 2016 asti kahdeksalle kunnalle. Sosiaaliamiespalveluja tuotetaan 12.9.2016 lukien koko Kanta-Hämeen alueelle Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän mukaantulon myötä. Sosiaaliamiestoiminnan väestöpohja vuoden 2016 lopussa on noin 196 600 ja eri kuntia oli 13.

Yhteydenottoja sosiaaliamiehelle tuli yhteensä 550 vuonna 2016, mikä merkitsi yhteydenottojen selvää vähentymistä edellisestä vuodesta (641 vuonna 2015). Näistä asiakkaiden yhteydenoton muodostavat suurimman osuuden (50,2 % kaikista yhteydenottajista), mutta huoltajat ja muut omaiset ja läheiset ottavat myös paljon yhteyttä (31,7 % kaikista yhteydenottajista). Kuntien henkilöstöltä yhteydenottoja tuli 81 kappaletta, mikä on hieman vuotta 2015 vähemmän.

Toimeentulotukea kaikista yhteydenotoista koski 174 ja aikuissosiaalityötä 40 yhteydenottoa (263 vuonna 2015), mikä on 39 % kaikista yhteydenotoista (laskussa). Lapsiperheiden palveluja koski yhteensä 110 yhteydenottoa (98 vuonna 2015): lastensuojelua 72, lasten huoltoa ja elatusta 18, lapsiperheiden kotipalvelua 3, päivähoitoa 6 ja lapsiperheiden sosiaalityötä 11. Vammais- ja kehitysvammaisuuspalveluja koski yhteensä 73 yhteydenottoa (85 vuonna 2015), vanhustenhuoltoa 59 (59) ja ikääntyneiden kotihoitoa 14 (5); mielenterveyskuntoutujien asumispalveluja koski 14 (23), omaishoidontukea 11 (22) ja päihdehuoltoa 5 (5). Loput 49 yhteydenottoa eivät koskeneet sosiaalihuoltoa, vaan ne liittyivät esimerkiksi terveydenhoitoon tai Kansaneläkelaitoksen toimintaan.

Sosiaaliamies laatii asiakkaan oikeuksien toteutumisesta vuosittain selvityksen, joka on luettavissa Pikassoksen verkkosivuilta.

4 HANKETOIMINTA

KITI -hanke

Kirjaamisen ja tilastoinnin kehittäminen Kanta-Hämeen sosiaalipalveluissa (KiTi-hanke) oli Hämeenlinnan, Hattulan ja Janakkalan sekä Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän eli Forssan, Tammelan, Jokioisten, Humppilan ja Ypäjän kehittämishanke. Hanke toimi ajalla 1.3.2014 -28.2.2016 ja sai valtionavustusta THL OPER-yksiköstä. Hankkeen kokonaisbudjetti oli 275 580€. Hankkeen hallinnoijana toimi Hämeenlinnan kaupunki ja toteutuksesta vastasi ostopalvelusopimuksen mukaisesti sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos. KiTi-hankkeessa työskenteli osa-aikainen (80%) projektipäällikkö Anni Kuhalainen ja hankesuunnittelija Matti Karvonen. Tilastointiosuuteen ostettiin Pikassoksen kehittämisspällikkö Minna Niemen työpanosta.

Hankkeessa oli tavoitteena yhdenmukaistaa kunnissa ja kuntayhtymässä tuotettujen lastensuojelun ja aikuissosiaalityön sosiaalipalvelujen kirjaamis- ja tilastointikäytäntöjä, sopia yhteisistä tilastoista sekä ottaa käyttöön kansallisten linjausten mukaisia asiakirjapohjia ja luokituksia. Hanke mahdollisti paneutumisen sosiaalihuollon tiedonhallintaan ja tuotti tietoa valtakunnallisesta kehittämisestä. Hanke järjesti hankekuntien työntekijöille työpajoja ja mm. lakimuutoksiin liittyviä koulutuksia. Asiakastietojärjestelmien pääkäyttäjistä muodostettiin yhteistyöryhmä ja hanke järjesti myös tilaisuuksia tietojärjestelmätoimittajien kanssa. Hankkeessa toteutettu palvelutarpeen arviointiin liittyvä työskentely koettiin erityisen onnistuneeksi, samoin tilastointia ja indikaattoreita koskeva kehittämissuunnitelma.

Hankkeen tuotoksina julkaistiin [asiakastietojärjestelmiä koskevia kirjaamisen oppaita](#), [koulutussuunnitelma vuosille 2016-2018](#) sekä [tilastointisuunnitelma 2016-2018 Kanta-Hämeen sosiaalipalveluihin](#). Hankkeessa julkaistiin myös erillinen dokumentti, joka koski [toteutuksen arviointia KiTi-hankkeessa pilotoiduista prosesseista, asiakirjoista ja luokituksista](#). Hanke antoi hyvät valmiudet jatkaa sosiaalihuollon tiedonhallinnan kehittämistä ja hankkeen jälkeen tilastointia ja indikaattoreita koskevaa kehittämissuunnitelmaa jatkettiin koko maakunnan laajuisena.

KiTi-hankkeen tuotokset ja loppuraportti löytyvät Pikassoksen sivuilta <http://pikassos.fi/aineistot/viewcategory/75-kiti>

Parempi Arki -hanke

Parempi Arki -hankkeessa kehitetään Väli-Suomen alueella sosiaali- ja perusterveydenhuollon sekä erikoissairaanhoidon välistä toiminnallista integraatiota. Kehittämissuunnitelmassa keskitytään kotona asuvien paljon palveluja käyttävien yhteisasiakkaiden tarkoituksenmukaisten ja asiakaslähtöisten palvelukokonaisuuksien parempaan koordinointiin. Hankkeen toiminta-aika on 1.3.2015–31.10.2017. Parempi Arki -hanke on STM:n Kaste-hanke, jonka kokonaisbudjetti on 1 266 666 € ja kuntaosuus 25 %.

Kanta-Hämeestä hankkeessa ovat mukana Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä, Hattula, Hämeenlinna Janakkala ja Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri. Pirkanmaan hankekunnat ovat Pirkkala, Tampere, Valkeala ja Pirkanmaan sairaanhoitopiiri. Kanta-Hämeessä Parempi Arki -hankkeessa toimii kehittämissuunnittelijana Satu Raatikainen ja Pirkanmaalla Mari Harju ja Tuula Tuominen (50 %).

Hankkekuntien työntekijöistä muodostetuissa tiimeissä on luotu uusia toimintamalleja ja -tapoja jokaisen tiimin kohderyhmän mukaisesti. Näitä kohderyhmiä ovat olleet mm. paljon palveluja käyttävät lapsiperheet, joiden vanhemmilla on päihde- tai mielenterveysproblematiikkaa, yksinäiset aikuisasiakkaat, ikäihmiset sekä useita muita kohderyhmiä, joiden palvelujen tuottamisessa on mukana useita eri toimijoita. Lisää hankkeen toiminnasta ja tuloksista: https://www.innokyla.fi/web/hanke1911098/etusivu?p_p_id=projects_WAR_projectsportlet&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=1&projects_WAR_projectsportlet_projectId=3896784&projects_WAR_projectsportlet_action=viewGeneral <http://www.parempiarki.fi/>

PRO SOS -uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa

Pikassos-alueella hanke käynnistyi 1.8.2016 ja päättyi 31.12.2018. Pirkanmaalta on hankkeessa mukana 15 kuntaa, Satakunnasta ja Kanta-Hämeestä molemmista yksi kunta. Projektikoordinaattorina toimii Heli Toroska.

Hankkeen valmisteluvaiheesta oli kulunut hankkeen käynnistyessä jo yli vuosi, joten elokuussa oli tarpeen keskustella uudelleen kuntien kehittämistarpeista suhteessa hankesuunnitelmaan. Kehittämisen painopisteiksi vahvistuivat seuraavat asiat: 1. Moniammatillisen työn ja toimintakulttuurin kehittäminen, jotta integroitujen palvelut voisivat toimia asiakkaan tukena. 2. Perustoimeentulotuen Kela-siirron muuttaessa vuoden 2017 alusta alkaen sosiaalityön toteutusmuotoja nähtiin ryhmissä tehtävä sosiaalityö ja yksilökohtaisen sosiaalityön uudenlaiset keinot kiinnostavana kokeiluna. 3. Erilasten matalan kynnyksen toimintakeskusten kehittäminen, joissa paikkakunnan eri toimijat voivat tuottaa sosiaalityön asiakkaiden elämän- ja arjen hallintaa tukevia sosiaalisen kuntoutuksen palveluja. 4. Asiakkaiden osallisuuteen liittyen asiakasraatien toteuttaminen ja yhteiskehittäminen. Nämä neljä kehittämiskokonaisuutta ovat edelleen alkuperäisen hankesuunnitelman tavoitteiden mukaisia.

Kehittämistoimintaa käynnistettiin syksyn aikana muodostamalla kutakin kehittämisteemaa suunnittelemaan ja toteuttamaan niin kutsuttu pilottitiimi. Matalan kynnyksen tiimi yhdistyi ryhmämuotoisen sosiaalityön kehittämistiimin kanssa ja osallisuuden katsottiin olevan toimintatapana kaikessa kehittämistoiminnassa. Lopulta hankekuntien edustajista muodostui kaksi pilottitiimiä, toinen matalan kynnyksen toimintaa ja ryhmämuotoisen sosiaalityön kehittämiseksi ja toinen moniammatillisen toimintakulttuurin kehittämiseksi. Kehittäminen tapahtuu pilotoimalla uutta toimintaa kunnissa hankkeen toimiessa kehittämisen tukena, arvioijana ja mallintajana. Asiakasosallisuuden sovittiin toteutuvan siten, että asiakkaita kuullaan kaikessa kehittämistoiminnassa.

5 OSAAMISKESKUSTEN YHTEISTYÖ

Osaamiskeskusjohtajat kokoontuvat säännöllisesti kerran kuukaudessa. Osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunnalla oli kolmas toimintakausi. Neuvottelukunnan jäsenenä on Pikassoksen hallituksen puheenjohtaja Jukka Lindberg.

Sosiaalialan osaamiskeskusten yhteisenä verkostona toimii osaamiskeskussuunnittelijoiden verkosto, joka kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi sosiaalialan osaamiskeskuksissa toimivat sosiaaliamiehet kokoontuivat säännöllisesti. Sosiaalialan osaamiskeskusväki kokoontui tänä vuonna elokuussa Turkuun vuosittaisille Osaamiskeskuspäiville.

Parhaillaan osaamiskeskukset toteuttavat yhdessä valtakunnallista Kansa-koulu -hanketta, joka käynnistyi toimintavuonna ja jatkuu vuoden 2018 kesään saakka. Lisäksi useampi sosiaalialan osaamiskeskus on mukana sosiaalialan osaamiskeskus SONetBOTNIAn toteuttamassa PRO SOS -hankkeessa. Hanke käynnistyi elokuussa ja jatkuu vuoden 2018 loppuun saakka.

6 HALLINTO, HENKILÖSTÖ JA TALOUS

Hallinto

Pikassos on voittoa tavoittelematon osakeyhtiö, jonka omistavat Hämeenlinnan (50 %), Porin (25 %) ja Tampereen kaupungit (25 %). Toiminta-alueena on kolme maakuntaa, Kanta-Häme, Satakunta ja Pirkanmaa. Sosiaalialan osaamiskeskuksia koskevassa laissa on määritelty osaamiskeskuksen tehtävät. Toimintaan saadaan vuosittain vahvistettava valtionavustus, joka määräytyy pinta-alan ja väestömäärän mukaan. Pikassos tuottaa myös asiantuntijapalveluja. Kuntarahoitusta toimintaan ei ole.

Yhtiökokous pidettiin 18.4.2016. Yhtiökokous valitsi seuraavat hallituksen jäsenet: puheenjohtaja, projektipäällikkö Jukka Lindberg, Oma Häme (varalla Sirpa Ylikerälä) Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja Mari Levonen, Porin kaupunki (varalla Matti Järvinen) Sosiaali- ja terveysjohtaja Mirja Saarni, Riihimäen kaupunki (varalla Matti Valtonen) Sosiaalijohtaja Taina Niiranen, Hämeenkyrö (varalla Leena Kivimäki) Yliääkäri Doris Holmberg-Marttila, PSHP (varalla Jan Löfstedt) Virva-Mari Rask, Tampereen kaupunki (varalla Taru Kuosmanen)

Apulaisprofessori Laura Kallioma-Puha, Tampereen yliopisto (varalla Aino Ritala-Koskinen)
Koulutuspäällikkö Outi Wallin, Tampereen ammattikorkeakoulu (varalla Satu Vaininen)
Hallituksen kokouksissa esittelijänä ja sihteerinä toimii toimitusjohtaja Kristiina Laiho.
Hallitus kokoontui neljä kertaa vuoden aikana 10.2, 30.3, 1.9. ja 2.12.2016.

Henkilöstö

Pikassoksessa työskenteli keskimäärin 10 henkilöä vuoden aikana. Perustoiminnassa oli vuoden mittaan henkilökuntaa Satakunnassa kaksi, Pirkanmaalla neljä ja Kanta-Hämeessä yksi työntekijä sekä sosiaaliamies.

Määräaikaista hankehenkilökuntaa oli helmikuun lopussa päättyneessä KiTi-hakkeessa projektipäällikkö (Pikassoksen vakituinen työntekijä) ja projektisuunnittelija. Maaliskuussa käynnistyneeseen, THL:n rahoittamaan Kansa-koulu -hankkeeseen palkattiin erikoissuunnittelija. Kaste-rahoitteisessa Parempi Arki -hankkeessa työskenteli projektikoordinaattori Kanta-Hämeen alueella. Hanketyöntekijöitä oli vuoden lopussa kaksi. Luettelo henkilöstöstä on liitteenä (Liite I).

Vakituisella henkilöstöllä on mahdollisuus työnohjaukseen, mutta toistaiseksi sitä ei ole käynnistetty uudelleen. Työhyvinvoinnista on huolehdittu liikuntasetelien avulla sekä kiinnittämällä työergonomiaan riittävää huomiota. Vuosittaiset virkistyspäivät pidettiin kesäkuussa. Kehityskeskustelut käytiin kerran vuoden aikana.

Talous

Pikassos sai toimintaansa valtionavustusta 415 009 €. Valtionavustus ei riitä kattamaan toiminnan kuluja. Vuonna 2016 asiantuntijapalvelujen myynnille asetettiin tavoitteeksi noin 70 000 €, jotta voitiin tavoitella nollatulosta. Tilanne oli vastaava edeltävänä vuonna.

Osakeyhtiön liikevaihto oli 342 342 euroa. Verrattuna edelliseen vuoteen vähennystä oli 24,04% samalla kun valtionavustus nousi 24,79%

Alla on eritelty projektitulojen muodostuminen.

Hanke/liiketoiminta	liikevaihto
Asiantuntijapalvelujen myynti	53 032
Projektit:	
Kansa-koulu	82 042
PRO SOS	30 557
KiTi	34 206
Parempi Arki	68 752
Sosiaaliamiestoiminta	73 753
Yhteensä	342 342

Toiminnan luonteesta johtuen henkilöstökulut olivat suurin kuluerä, 578 622 euroa. Toimitilojen vuokria maksettiin 46 156 euroa ja muut liiketoiminnan kulut olivat yhteensä 138 612 euroa. Vähennystä edelliseen vuoteen oli 19,24 % Poistojen jälkeen tilikauden voitto oli 38 139,60 euroa.

Osakeyhtiön maksuvalmius oli edelleen hyvä, koska pääoma oli 95 165,68 euroa, josta oma osakepääoma on 20 000 euroa.

Tuloslaskelma ja tase
TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
LIIKEVAIHTO	342 341,73	450 676,52
Liiketoiminnan muut tuotot	415 009,00	332 555,00
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-476 212,97	-540 629,05
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-87 144,32	-96 900,47
Muut henkilösivukulut	-15 264,60	-17 303,42
Henkilöstökulut yhteensä	-578 621,89	-654 832,94
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 593,60	-2 124,82
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-1 593,60	-2 124,82
Liiketoiminnan muut kulut	-138 611,82	-171 632,82
LIIKEVOITTO (- TAPPIO)	38 523,42	-45 359,06
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	6,23	0
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-390,05	-274,92
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	38 139,60	-45 633,98
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	38 139,60	-45 633,98

TASE

	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	4 780,81	6 374,41
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	4 780,81	6 374,41
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	4 780,81	6 374,41
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	3 060,00	3 060,00
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	3 060,00	3 060,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	25 184,80	23 619,17
Siirtosaamiset	79 819,07	10 617,65
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	105 003,87	34 236,82
Rahat ja pankkisaamiset	83 664,02	126 584,76
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	191 727,89	163 881,58
VASTAAVAA YHTEENSÄ	196 508,70	170 255,99
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	20 000,00	20 000,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	37 026,08	82 660,06
Tilikauden voitto (tappio)	38 139,60	-45 633,98
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	95 165,68	57 026,08
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	4 066,90	4 217,73
Muut velat	20 212,79	24 080,17
Siirtovelat	77 063,33	84 932,01
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	101 343,02	113 229,91
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	101 343,02	113 229,91
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	196 508,70	170 255,99

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Liikevaihto	2016	2015
Projektituotot	341 801,73	450 317,65
Yhteensä	341 801,73	450 317,65
Liiketoiminnan muut tuotot		
Valtion avustus	415 009,00	332 550,00
EU-projektit	0,00	0,00
Muu myynti	540,00	363,87
Yhteensä	415 549,00	332 913,87
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrat ja toimitilakulut	46 155,60	44 984,51
Atk-laite ja -ohjelmistokulut	16 856,51	18 975,67
Matkakulut	13 393,28	20 885,04
Ulkopuoliset palvelut	27 337,27	34 668,57
Muut kulut	34 869,16	52 119,76
Yhteensä	138 611,82	171 633,55
Rahoitustuottojen ja -kulujen erittely		
	2016	2015
Korkotuotot		
Muilta	6,23	0,00
Korkokulut		
Muille	-390,05	-274,19
	-383,82	-274,19

7 TOIMINNAN ARVIOINTI

Pikassos perustettiin 15 vuotta sitten. Yrityksen toiminnan perustana on laki, joka antaa raamit toiminnalle ja valtionavustus, jolla toiminta resursoidaan. Koska valtionavustus ei ole useaan vuoteen riittänyt toiminnasta aiheutuvien menojen kattamiseen, on osa vakituisesta henkilöstä tehnyt myös hanketyötä, joko kokopäiväisesti tai osa-aikaisesti. Lisäksi on myyty asiantuntijapalveluja. Talouden epävarmuuteen vaikuttaa myös se, että sosiaalialan osaamiskeskuksille myönnettävän valtionavustuksen määrä päätetään joka vuosi erikseen valtion budjetissa eli vuoden loppupuolella.

Vuoden aikana käynnistyneet sote-valmistelut ovat lisänneet Pikassoksen asiantuntijatyön kysyntää, mikä on positiivista ja on linjassa lakisääteisen toiminnan kanssa. Lakisääteisen perustoiminnan, niukassa aikataulussa tehtävien toimeksiantojen (asiantuntijapalvelujen myynti) ja pitkäjänteisemmän, sote-uudistusta palvelevan suunnittelu- ja kehittämistyön organisoiminen toimivaksi ja tehokkaaksi kokonaisuudeksi vaatii ponnisteluja. On kuitenkin nähtävä positiivisena se, että Pikassos saa erilaisia työpyyntöjä enemmän kuin mihin olemassa olevilla resursseilla voidaan vastata.

Toiminnan painopisteet on määritelty toimintalinjauksissa. Tietojohtamisen alueella on edetty Kansa-koulu -hankkeen käynnistymisen myötä. Kanta-Hämeessä on jatkettu systemaattisesti ns. indikaattorityötä, jolla edistetään palveluindikaattorien yhdenmukaistamista ja vertailtavuutta maakunnassa. Verrokkikuntien avulla työtä laajennetaan Satakuntaan. Asiakkaiden osallisuus on teema, jota korostetaan myös valtakunnallisessa kehittämisessä. Pikassoksen kehittämiä pop up -asiakasraateja on toteutettu erityisesti Satakunnassa monimuotoisesti ja tiiviissä yhteistyössä Kaste-hankkeiden kanssa. Asiakkaiden kokemukset ja arviot on näin otettu kuntien kehittämisessä paremmin huomioon. Asiakasraatikonseptia on pystytty pienimuotoisesti levittämään uusiin kuntiin.

Osaamiskeskuksen perustoiminnan vahvuutena on aina olleet erilaiset verkostot ja foorumit sekä useiden kuntien kanssa kehitettävät palvelukokonaisuudet. Kuntien henkilöstön kanssa on tehty jatkuvaa arviointia siitä, mitä toimia on edelleen järkevä ylläpitää tai käynnistää. Joitakin verkostoja on lopetettu tai siirretty osaksi sote-valmistelua.

Toimintakauden tulosta voidaankin pitää erinomaisena ottaen huomioon vuoden alun taloustilanteen, joka oli tappiollinen. Työn kuormittavuuden lisääntyminen on kuitenkin heikentänyt jonkin verran henkilöstön työhyvinvointia ja työyhteisön toimivuutta. Vuosi on ollut poikkeuksellinen. Seuraavina vuosina toimintaa voidaan suunnata määrätietoisemmin sote-uudistukseen, kun vielä tänä toimintavuonna niukka taloudellinen tilanne on osaltaan vaatinut toiminnan priorisointia.

LIITE I

Pikassos Oy:n henkilökunta vuonna 2016:

Kristiina Laiho, toimitusjohtaja

Seija Junno, erityissuunnittelija

Matti Karvonen, projektisuunnittelija, KiTi-hanke 28.2.2016 saakka, 29.2. alkaen Kansa-koulu –hanke erityissuunnittelija

Anni Kuhalainen, projektipäällikkö, KiTi-hanke 28.2.2016 saakka, sen jälkeen projektisuunnittelija

Satu Loippo, sosiaaliamies

Matti Mäkelä, erityissuunnittelija

Minna Niemi, kehittämisspäällikkö

Satu Raatikainen, projektikoordinaattori, Parempi Arki –hanke

Tuija Rantanen, toimistosihtheeri

Heli Toroska, suunnittelija, 1.8.2016 alkaen projektikoordinaattori PRO SOS -hanke

